

Miloš Crnjanski ~ Seobe

Semantika romana

Roman Seobe je djelo o stradanju nacionalnog bića, porodice Isakovića i ljudskih života. Ovo je roman i o prolaznosti fizičke ljepote, mladosti i sreće, o prostorima ljudske sreće za kojima se traga, o bjekstvu čovjeka iz jave u san i imaginaciju kao kompanzaciju za sva stradanja, lutanja i grubosti.

To je roman o fizičkim seobama, ali je Crnjanski napisao roman i o metafizičkim seobama, o onome što postoji u biću kao htijenje, misao i obuzetost daljinama, visinama, nakim drugim prostorom koji se sluti i doživljava kao izvorište mira i ljudske sreće.

Likovi

U romanu Seobe dominantna su tri lika: Vuk Isaković, gospoža Dafina i Arandjel Isaković. U svakome od njih postoje dva života. Jedan, realan, život koji žive i drugi koji je više san, htijenje, život koji se priželjkuje.

Vuk Isaković

Čitalac ga vidi kao "krivonogog i teškog", bezvoljnog, jer mora ponovo poći u rat i ostaviti one koji su smisao njegovog trajanja. Pisac ga slika kao fizički izmorenog i propalog, birajući jezik koji bi ukazao na njegovu spoljšnju neuglednost. Bježeći od nužne, mučne stvarnosti, Vuk Isaković pronalazi izlaz u svojim snovima, iluzijama i sanjarijama. Vuk Isaković je, dakle, čovjek nezadovoljstva i unutrašnjih nespokojstava koja ga vuku naprijed. On je čovjek otvorenih prostora. Njegovu veliku želju da povede svoj narod u Rusiju ostvariće Pavle Isaković, što se vidi iz druge knjige Seoba.

Arandjel Isaković

Arandjel je potpuno szprotan lik Vuku. Razlikuju se apsolutno po svemu. Arandjel je bio trgovac i, kao takav, izdanak je novog srpskog građanskog društva. Stiče novac i njime kupuje sve, pa čak i ženu i prijatelje. Kupuje kuću i teži da se ukorijeni. S prezirom gleda sve koji

misle na seobe. Uprkos novcu i mogućnosti dakupi sve što želi, Arandel je nosio u sebi osjećaj da je pust i prazan. Bio je bez žene, bez ljubavi i u sebi je nosio osjećaj nezadovoljstva i praznine. Poslije smrti gđe Dafine i bratovljevog povratka iz rata, izgubljen u stidu, zakoračio je u još veću prazninu, u novi beskrajni krug, ali bez zvijezde u njemu.

Gospodja Dafina

Ona je jedini lik koji svojim gospodstvom i ljepotom zrači u romanu, a koji je tako neprimjeren tom ambijentu. Ona je žena koja u sebi nosi nešto anđeosko, plavo, ali i strastveno, čulno neodoljivo u boji kože, u oblinama, u stasu i u pogledu. Ta njena ljepota se stalno mijenja i preobražava bivajući uvijek nekako drugačija i neodređena u odnosu na okolinu i prostor u kojem postoji. Gđa Dafina potiče iz grčke porodice Hristodula. Prije Vukovog dolaska iz rata ona umire kao Arandelova žena.

Pisac

Sa pojavom Miloša Crnjanskog i njegovom poezijom započinje puni zamah srpske avangarde i traje sve do 1925. godine. Poetika ekspresionizma konkretizovana je u Objašnjenju "Sumatre" i primjenjena u njegovoj pjesmi Sumatra, u prozi Dnevnik o Čarnojeviću, u romanu Seobe i poemama Stražilovo i Lament nad Beogradom.

Miloš Crnjanski rođen je u Čongradu (Mađarska) 1893. godine, a djetinjstvo je proveo u Temišvaru. Tamo su doselili njegovi preci iz Crnje. Svi su bili jako vezani za tradiciju i pravoslavni duh. Gimnaziju je završio u Temišvaru, a ustorijsku umjetnost je studirao u Beogradu i Beču. U Prvom svjetskom ratu bio je otjeran na front da se bori protiv Rusa. Počeo je da pjeva i piše donoseći "uzavrele vizije" razočaranja, bola, ali na sasvim nov poetski način u zbirci Lirika Itake. Pisao je antiratne i političke pjesme, pjesme o umoru, klonuću i razočaranjima. Pored pjesama i poema pisao je još i pripovjetke, romane, putopise, memoare i eseje.

Vrijeme od Drugog svjetskog rata pa sve do 1965. proveo je emigraciji u Londonu. Odmah po povratku u zemlju objavljena su mu

Sabrana djela u deset knjiga.
Umro je u Beogradu 1977. godine.